

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Jaargang 4, no. 4 (april 2015)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand maart 2015.

Deze nieuwsbrief wordt mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam in samenwerking met het Landelijk Stafbureau (LSB) en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Vaste medewerkers: Robin Cozijnsen, Michiel Olthof, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels

Copyright © 2015 Marc de Werd/gerechtshof Amsterdam

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- [RECHT OP LEVEN \(ART.2\)](#)
- [VERBOD VAN FOLTERING \(ART. 3\)](#)
- [RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID \(ART. 5\)](#)
- [RECHT OP EEN EERLIJK PROCES \(ART. 6\)](#)
- [FAMILIELEVEN/PRIVACY \(ART.8\)](#)
- [VRIJHEID VAN MENINGSUITING \(ART. 10\)](#)
- [VRIJHEID VAN VERGADERING EN VERENIGING \(ART. 11\)](#)
- [INDIVIDUELE VERZOEKSCRIFTEN \(ART. 34\)](#)
- [VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID \(ART.35\)](#)
- [MINNELIJKE SCHIKKING \(ART. 39\)](#)
- [VERWIJZING NAAR GROTE KAMER \(ART. 43\)](#)

2.RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- [AANBESTEDING EN OVERHEIDSOPDRACHTEN](#)
- [ARBEID](#)
- [BESTUURSRECHT](#)
- [CONSUMENTENRECHT](#)
- [FINANCIËLE MARKT](#)
- [FISCALE BEPALINGEN](#)
- [GENEESMIDDELEN](#)
- [HANDEL](#)
- [HANDVEST GRONDRECHTEN EU](#)
- [INTELLECTUELE EIGENDOM](#)
- [JUSTITIELE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN](#)
- [MEDEDINGING](#)
- [MILIEU](#)
- [SOCIALE ZEKERHEID](#)
- [STAATSTEUN](#)
- [TARIEFINDELING](#)
- [VENNOOTSCHAPPEN](#)
- [VERBLIJFSRECHT](#)
- [VRIJ VERKEER](#)

3. PREJUDICIËLE VRAGEN UIT NEDERLAND EN BELGIE

AANBESTEDING
FISCALE BEPALINGEN
INTELLECTUELE EIGENDOM
LUCHTVAART
TARIEFINDELING
VERBLIJFSRECHT

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.) Op een schaal van 1 tot 3 wordt aangegeven welk belang het EHRM aan het arrest heeft toegekend, waarbij 1 wordt gebruikt voor de belangrijkste uitspraken).

Zie ook (van de makers van deze nieuwsbrief) de wekelijkse update *This week in Strasbourg* op het weblog [European Courts](#)

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST - Association for the Defence of Human Rights in Romania – Helsinki Committee namens Ionel Garcea t. Roemenië - 24 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de klacht van 'the Association for the Defence of Human Rights in Romania – Helsinki Committee' dat Ionel Garcea is overleden tijdens zijn verblijf in detentie doordat hij niet de nodige zorg heeft verkregen voor zijn mentale en lichamelijke gezondheidsproblemen en dat er onvoldoende onderzoek is verricht na zijn dood. Het hof stelt klager in het gelijk en neemt schendingen van artikel 2 aan.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – S.Z. t. Bulgarije – 3 maart 2015 - persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft het onderzoek naar de wederrechtelijke vrijheidsberoving en verkrachting van een studente in 1999. Het gebrekkige vooronderzoek en de reeks van vormfouten en incorrecte oproepingen van de verdachten resulteerden in verjaringen, sepotbeslissingen en lagere straffen. Dat levert schending van art. 3 op, maar het hof ziet af van toepassing van art. 46.

ARREST – Varga e.a. t. Hongarije – 10 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 1)

De zaak betreft de overbevolking in Hongaarse detentiecentra. Het Hof concludeert dat de beperkte persoonlijke ruimte die beschikbaar was voor klagers werd verergerd door het gebrek aan privacy bij het gebruiken van het toilet, onvoldoende slaapplekken, een insectenplaag, slechte ventilatie en de beperkingen in het aantal douches of de tijd die

gedetineerden buiten hun cel mochten doorbrengen, er toe heeft geleid dat er sprake is van een inbreuk op artikel 3.

Onderhavige klachten en soortgelijke klachten tegen Hongarije waarin het Hof ook heeft geoordeeld dat er sprake is van een schending van artikel 3, alsmede ongeveer 450 klachten die momenteel tegen Hongarije lopen, vinden hun oorsprong in een wijdverspreid probleem binnen het Hongaarse gevangenisstelsel dat een 'pilot-uitspraak' rechtvaardigt.

Indachtig het feit dat aan het einde van 2013 meer dan 5.000 gevangenen in voorlopige hechtenis werden gehouden, heeft het Hof als een belangrijke weg naar verbetering aangegeven dat het aantal gevangenen dient te worden verminderd met behulp van het zo veel mogelijk inzetten van niet-vrijheidsbenemende strafmaatregelen.

Het Hof constateert voorts dat de nationale rechtsmiddelen om te kunnen klagen over de detentieomstandigheden, hoewel toegankelijk, in de praktijk niet effectief zijn, zodat tevens sprake is van een schending van artikel 13. Om die reden dient de Hongaarse regering, binnen zes maanden na het onherroepelijk worden van deze uitspraak, te zorgen voor een tijdschema voor de invoering van een effectief systeem van rechtsmiddelen of een combinatie van hulpmiddelen, zowel preventief als compenserend, teneinde een werkelijk effectieve herstelkans te garanderen voor schendingen van het EVRM wegens overbevolking in de gevangenissen.

In afwachting van de uitvoering van de desbetreffende maatregelen door Hongarije acht het Hof het niet opportuun om in dit stadium soortgelijke lopende zaken te verdagen, nu de behandeling daarvan Hongarije herinnert aan haar verplichtingen voortvloeiend uit het Verdrag.

ARREST – Mursic t. Kroatië – 12 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de klacht dat artikel 3 is geschonden wegens verblijf van klager in een overvolle gevangenis onder slechte omstandigheden in Kroatië. Het Hof stelt geen schending vast nu het gebrek aan persoonlijke ruimte tijdens bepaalde korte niet-openvolgende perioden van zijn detentie is gecompenseerd doordat onder meer klager voldoende tijd buiten de cel kon doorbrengen en toegang had tot sportactiviteiten, waardoor de omstandigheden in het algemeen genomen niet in strijd zijn met het verbod op inhumane behandeling.

ARREST – Lyalyakin t. Rusland – 12 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

De zaak betreft de klacht van een dienstplichtige over de vernederende behandeling die hij heeft moeten ondergaan toen hij werd betrapt tijdens een ontsnappingspoging uit het leger. De behandeling bestond onder meer daarin dat hij zich zonder kleren aan andere soldaten moest tonen. Het Hof erkent de noodzaak van het onderhouden van militaire discipline binnen het leger, maar acht de publieke vernedering van klager onnodig en niet een gerechtvaardigd middel om een hernieuwde ontsnapping uit het leger te voorkomen. Het Hof oordeelt dat sprake is van een schending van artikel 3, zowel op grond van de behandeling van klager, als naar aanleiding van het falen van de autoriteiten een effectief onderzoek uit te voeren naar zijn klachten.

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

ARREST – Kotiy t. Oekraïne – 5 maart 2014 – persbericht – arrest (nivo 2)

Klager, van Kroatische nationaliteit, leefde en werkte in Duitsland en was tevens mede-eigenaar van een bedrijf in Oekraïne. De zaak betreft de klacht dat zijn arrestaties en daaropvolgende detentie in Oekraïne wegens verdenking van fraude, waarvoor hij uiteindelijk is vrijgesproken, willekeurig en in strijd met het recht waren en dat hij geen afdwingbaar recht op schadevergoeding had op grond van het nationale recht in Oekraïne. Daarbij klaagde hij dat doordat hem was verboden zijn verblijfplaats in Oekraïne te verlaten en zijn paspoort was ingenomen gedurende de procedure zijn recht op privéleven was geschonden. Het Hof stelt klager in het gelijk en neemt schendingen van artikel 5 en artikel 8 aan.

ARREST – Corbet e.a t. Frankrijk – 19 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

De zaak betreft de vervolging en veroordeling voor het verduisteren van activa van Air Liberté. Klager wordt niet-ontvankelijk verklaard ten aanzien van de klacht dat het gebruik van verklaringen afgelegd voor de parlementaire onderzoekscommissie in strijd is met artikel 6, nu niet is vastgesteld dat het gebruik daarvan in de strafprocedure van enige invloed is geweest voor de veroordeling of strafoplegging. Het hof stelt een schending van artikel 5 vast, nu voor de detentie van klager geen wettelijke basis bestond.

ARREST - Gallardo Sanchez t. Italië – 24 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Het hof neemt schending van art. 5 aan, omdat klager gedurende anderhalf jaar in uitleveringsdetentie heeft gezeten. De uitleveringsprocedure dient met de nodige voortvarendheid ter hand te worden genomen, met name als het een eenvoudige vervolgingsuitlevering betreft.

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – Akdemir en Evin t. Turkije – 17 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Schadevergoedingsprocedures voor de dood van één van de kinderen van klagers en verwondingen bij hun twee andere kinderen ten gevolge van het ontploffen van een object vlakbij een militaire schietbaan, hebben buitensporig lang geduurd. Het hof stelt een schending van artikel 6 vast.

ARREST - Momcilovic t, Kroatië – 26 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De zaak betreft de verplichting om in civiele zaken eerst middels ADR te proberen te schikken, alvorens toegang tot de civiele rechter wordt verleend. Het hof verwijst naar verklaringen van de Raad van Europa over de wenselijkheid van dergelijke alternatieve vormen van conflictbeslechting en acht in deze zaak geen schending van art. 6 aanwezig.

ARREST - Volkov and Adamskiy t. Rusland – 26 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

Klachten dat klagers door de politie zijn aangezet tot het schenden van auteursrechten kennelijk ongegrond. Het delict is opzettelijk door klagers begaan en de gedragingen van de politieambtenaren waren daarbij geen bepalende factor. Klagers niet-ontvankelijk verklaard. Het hof neemt evenwel ten aanzien van één van de klagers een schending van artikel 6 aan, nu hij geen bijstand heeft gehad van een advocaat in de beroepsprocedure.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – Y.Y. t. Turkije – 10 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 1)

Weigering van de Turkse autoriteiten om autorisatie te verlenen aan een transseksueel voor een operatie tot geslachtsverandering op onvoldoende gronden gebaseerd en in strijd met artikel 8 van het Verdrag.

ARREST - Zaiet t. Roemenië – 24 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 1)

Klaagster is geadopteerd. Na het overlijden van de adoptiemoeder probeert de adoptiefzus van klaagster de adoptie van klaagster ongedaan te maken, omdat sprake zou zijn van een schijnconstructie. De nationale rechter gaat daar in mee, waardoor klaagster de aanspraak op haar deel van de erfenis kwijtraakt. Tegen de achtergrond van de impact van het ongedaan maken van de adoptie, acht het hof de beslissing van de nationale rechter onvoldoende gemotiveerd. Het hof oordeelt dat het familiebelang van het geadopteerde kind voorop dient te blijven staan, ook al blijkt achteraf dat de adoptie niet om de juiste redenen plaatsvond. Schending van art. 8 en A1P1.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST – Almeida Leitao Bento Fernandes t. Portugal – 12 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

De zaak betreft de strafrechtelijke veroordeling van klaagster wegens smaad jegens een aantal leden van haar schoonfamilie in een roman over familiedrama's in de context van de Portugese diaspora in de Verenigde Staten en de koloniale oorlog.

Het Hof is met de Portugese rechtbanken van oordeel dat klaagster de grenzen van haar artistieke vrijheden heeft overschreden door het recht van haar schoonfamilie op een privéleven niet te eerbiedigen, door het beschrijven van bepaalde gebeurtenissen en de waardeoordelen die daarbij werden gemaakt. Het Hof oordeelt in het bijzonder dat de beweegruimte (margin of appreciation) die aan de autoriteiten toekomt bij de beoordeling van de noodzaak van het opleggen van een straf aan klaagster groot was omdat de betrokken personen geen publieke personen waren.

Zie ook: [Auteur roman terecht veroordeeld voor smaad tegen schoonfamilie \(IE-forum\)](#)

VRIJHEID VAN VERGADERING EN VERENIGING (ART. 11)

ARREST – Ismail Sezer t. Turkije – 24 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 3)

Opgelegde disciplinaire maatregel aan een leraar voor zijn deelname aan een paneldiscussie georganiseerd door een politieke partij is een disproportionele beperking van zijn recht op vrijheid van vergadering en vereniging. Daarbij stond voor hem geen effectief rechtsmiddel open om de rechtmatigheid van de opgelegde maatregel te betwisten. Het hof stelt schendingen van artikel 11 en 13 vast.

INDIVIDUELE VERZOEKSCRIFTEN (ART. 34)

ARREST – Kopanitsyn t. Rusland – 12 maart 2015 – persbericht – arrest (nivo 2)

De brief van klager, inhoudende klachten over zijn voorlopige hechtenis, was abusievelijk niet aan het EHRM maar aan het openbaar ministerie gestuurd. De brief was aldaar geopend, de klacht was onderzocht en de officier van justitie had zich in brieven aan klager vervolgens negatief uitgelaten over gegrondheid van de klacht. Dat kan volgens het hof een ontmoedigend effect hebben en levert aldus belemmering van het verzoekrecht op (art. 34 EVRM).

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - M.O.S.H. t. Nederland – 3 februari 2015 – Nederlandse zaak - beslissing

Een man uit Somalië vraagt asiel aan in Nederland, maar na onderzoek blijkt dat hij al eerder asiel heeft aangevraagd in Italië. Op grond van Verordening 343/2003 (Dublinverordening) dient Nederland een verzoek in bij de Italiaanse autoriteiten om de asielzoeker terug te nemen. Volgens verzoeker wordt artikel 3 EVRM geschonden omdat Italië onvoldoende voorzieningen heeft voor asielzoekers. Het Hof verwijst naar de zaak Tarakhel. Niet is aangetoond dat de manier waarop Italië asielzoekers behandelt leidt tot een schending van artikel 3 EVRM. Daarbij heeft het Hof ook meegenomen de manier waarop de man bij zijn asielaanvraag in Italië is behandeld. De klacht is kennelijk ongegrond en wordt daarom niet-ontvankelijk verklaard. De klacht over schending van artikel 8 EVRM wordt niet-ontvankelijk verklaard omdat deze klacht in de nationale procedure niet aan de orde is geweest en dus zijn nog niet alle nationale rechtsmiddelen uitgeput.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - Ndabarishye Rugira t. Nederland – 17 februari 2015 – Nederlandse zaak – beslissing (nivo 3)

Verzoeker klaagt dat de afwijzing van zijn asielverzoek en de beslissing tot uitzetting naar Kinshasa (Congo) door de Nederlandse autoriteiten in strijd is met artikel 3, nu er zwaarwegende gronden aanwezig zijn dat hij daar onmenselijk behandeld zal worden. Het hof overweegt dat de klacht kennelijk ongegrond is, nu niet is vastgesteld dat verzoeker het

risico loopt om onmenselijk behandeld te worden in Kinshasa. Verzoeker wordt niet-ontvankelijk verklaard.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Constanca t. Nederland – 3 maart 2015 – Nederlandse zaak – persbericht - beslissing (nivo 3)

De klacht in deze zaak richt zich tegen de oplegging van TBS met dwangverpleging aan een man die in 2006 een kind doodde in een basisschool in Hoogerheide. De man weigerde mee te werken aan een PJ-rapportage bij het Pieter Baan Centrum, maar verklaarde bij de politie onder meer als volgt:

"Je kan het contract tekenen met Satan. En met bloed. Ik heb dat contract (met Satan) niet met bloed getekend maar met wijn. De rode wijn. En zo heb ik hem, zeg maar, geflest."...

"Eentje brandt voor de rest. Satan zit gevangen in de zon." ... Verbalisant vraagt: "Wie is dan die ""eentje"?" Verdachte antwoordt: "Die vermoord is. Die [slachtoffer]. Zijn dood zal duidelijk maken wat nou eigenlijk de bedoeling is. Van de hele, voor mij dan, ik weet niet voor iemand anders, maar voor mij wat nou de bedoeling is van ons aardse bestaan."

Hoewel zij de beschikking hadden over oudere rapportages over de verdachte (inhoudende vermoedens van een persoonlijkheidsstoornis) en de audio/visuele-opnamen van de verhoren, konden twee deskundigen – meermalen ter terechtzitting gehoord – niet tot een definitieve diagnose komen. Wel hielden zij nadrukkelijk voor mogelijk dat de verdachte ten tijde van het delict leed aan een schizotypische persoonlijkheidsstoornis. Dat was voor de nationale rechter voldoende om het bestaan van een stoornis aan te nemen.

Het hof – zonder de Nederlandse rechter mr. Silvis, die als advocaat-generaal bij de Hoge Raad eerder in deze zaak tot verwerping van de klacht tegen de oplegging van TBS concludeerde – oordeelt dat de nationale rechter die conclusie zelf mocht trekken en verklaart de klacht als kennelijk ongegrond niet-ontvankelijk.

Zie ook: [EHRM: weigerachtige observandus en tbs \(nieuwsbericht Intro strafrecht\)](#)

MINNELIJKE SCHIKKING (ART. 39)

BESLISSING – S.J. t. België – 19 maart 2015 – Grote Kamer – persbericht – beslissing (nivo 1)

Deze zaak betreft een Nigeriaanse asielzoekster met HIV/AIDS. Het hof schrapte de zaak van de rol, omdat klaagster en de Belgische autoriteiten de zaak hebben geschikt. Klaagster en haar kinderen krijgen een permanente verblijfsvergunning. Eerder had de kleine kamer schending van art. 3 in verbinding met art. 13 aangenomen.

Zie ook: [This week in Strasbourg - A roundup of the European Court of Human Rights' case law - 2015 - week 12](#)

VERWIJZING NAAR GROTE KAMER (ART. 43)

Op 23 maart 2015 is besloten geen enkele zaak door te verwijzen naar de Grote Kamer. Zie [persbericht](#).

Op 24 maart 2015 heeft de kamer die de zaak **Hotel Promotion Bureau S.r.l. en Rita Sarda S.r.l t. Italië** in behandeling had overgedragen aan de Grote Kamer.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING EN OVERHEIDSOPDRACHTEN

ARREST – 26 maart 2015 – Zaak C-601/13 – Ambisig – arrest

Richtlijn 2004/18/EG – Overheidsopdrachten voor diensten – Verloop van de procedure – Gunningscriteria – Kwalificaties van het personeel dat is aangewezen om de opdrachten uit te voeren

Hof: De aanbestedende dienst mag voor het plaatsen van een opdracht voor intellectuele diensten van opleiding en adviesverlening, voorzien in een criterium aan de hand waarvan een beoordeling kan worden verricht van de kwaliteit van de teams die de inschrijvers specifiek hebben voorgesteld voor de uitvoering van die opdracht, waarbij dat criterium rekening houdt met de samenstelling van het team alsook met de ervaring en de curricula van de leden ervan.

ARREST – 11 maart 2015 – Zaak C-538/13 – eVigilo – arrest

Overheidsopdrachten – Richtlijnen 89/665/EEG en 2004/18/EG – Beginselen van gelijke behandeling en transparantie – Band tussen de gekozen inschrijver en de deskundigen van de aanbestedende dienst – Verplichting om rekening te houden met die band – Bewijslast inzake de partijdigheid van een deskundige – Geen invloed van die partijdigheid op het eindresultaat van de beoordeling – Beroepstermijnen – Betwisting van de abstracte gunningscriteria – Verduidelijking van die criteria na de mededeling van de volledige motivering van de gunning van de opdracht – Mate waarin de inschrijvingen voldoen aan de technische specificaties als beoordelingscriterium

Hof: Dat de beoordeling van de door de inschrijvers ingediende inschrijvingen onwettig wordt verklaard op de enkele grond dat de gekozen inschrijver nauwe banden had met door de aanbestedende dienst aangewezen deskundigen die de inschrijvingen hebben beoordeeld is niet in strijd met Richtlijnen 89/665/EEG en 2004/18/EG. Bij het onderzoek van een beroep tot nietigverklaring van het gunningsbesluit op grond dat de deskundigen partijdig waren, kan van de afgewezen inschrijver niet worden geëist dat hij concreet aantoonde dat de deskundigen partijdig hebben gehandeld. Een redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijver die de aanbestedingsvoorwaarden pas kon begrijpen toen de aanbestedende dienst, na beoordeling van de inschrijvingen, volledige informatie over de motivering van zijn besluit verstreekte, moet het recht hebben om na het verstrijken van de in het nationale recht gestelde termijn een beroep betreffende de wettigheid van de aanbesteding in te stellen. Dat recht van beroep kan worden uitgeoefend tot het verstrijken van de termijn voor beroep tegen het besluit tot gunning van de opdracht.

De artikelen 2 en 53, lid 1, onder a), van richtlijn 2004/18 bieden een aanbestedende dienst in beginsel de mogelijkheid om de mate waarin de door de inschrijvers voor een overheidsopdracht ingediende inschrijvingen voldoen aan de in de aanbestedingsstukken neergelegde vereisten, als criterium voor de beoordeling van die inschrijvingen te hanteren.

ARBEID

ARREST – 17 maart 2015 – Zaak C-533/13 – AKT – Grote Kamer – arrest

Sociale politiek – Richtlijn 2008/104/EG – Uitzendarbeid – Artikel 4, lid 1 – Verboden of beperkingen op de inzet van uitzendkrachten – Rechtvaardigingsgronden – Redenen van algemeen belang – Verplichting tot heronderzoek – Omvang

In deze zaak moet het Hof zich, voor de eerste keer, uitspreken over richtlijn 2008/104/EG betreffende uitzendarbeid. De Finse vakbond voor werknemers in de transportsector heeft de Finse rechtbank voor arbeidszaken verzocht een onderneming uit die sector en een werkgeversorganisatie te veroordelen wegens schending van de clausule over de inzet van uitzendarbeid in de toepasselijke collectieve arbeidsovereenkomst.

Hof: Artikel 4, lid 1, van richtlijn 2008/104/EG is enkel gericht tot de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, die hun nationale regelgeving in heroverweging dienen te nemen om na te gaan of de eventuele verboden en beperkingen ter zake van de inzet van uitzendkrachten gerechtvaardigd zijn. De nationale rechterlijke instanties zijn niet verplicht, iedere bepaling van nationaal recht waarin verboden of beperkingen voor de inzet de uitzendkrachten zijn opgenomen die niet gerechtvaardigd zijn om redenen van algemeen belang in de zin van voormeld artikel 4, lid 1, buiten toepassing te laten.

ARREST – 26 maart 2015 – Zaak C-316/13 – Fenoll – arrest

Sociale politiek – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikel 31, lid 2 – Richtlijn 2003/88/EG – Artikel 7 – Begrip ‚werknemer’ – Gehandicapte – Recht op jaarlijkse vakantie met behoud van loon – Met Unierecht strijdige nationale regeling – Rol van de nationale rechter

Hof: Het begrip „werknemer” als bedoeld in artikel 7 van richtlijn 2003/88/EG en in artikel 31, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de EU kan ook betrekking hebben op een persoon die wordt opgevangen in een centrum voor arbeidstherapie als dat in het hoofdgeding.

CONSUMENTENRECHT

ARREST – 5 maart 2015 – Gevoegde zaken C-503/13 en C-504/13 – Boston Scientific Medizintechnik – persbericht – arrest

Bescherming van de consument – Aansprakelijkheid voor producten met gebreken – Richtlijn 85/374/EEG – Artikelen 1, 6, lid 1, en 9, eerste alinea, onder a) – Pacemaker en implanteerbare cardioverter-defibrillator – Risico van disfunctie van het product – Lichamelijk letsel – Verwijderen van het vermeend gebrekkige product en implanteren van een ander product – Terugbetaling van de kosten van de operatie

Hof: Op basis van de vaststelling dat producten die vallen binnen dezelfde groep of productieserie van producten zoals pacemakers en implanteerbare cardioverter-defibrillatoren, een potentieel gebrek vertonen, kan een dergelijk product als gebrekkig worden aangemerkt zonder dat moet worden vastgesteld dat dit product dit gebrek vertoont. De schade veroorzaakt door een chirurgische ingreep ter vervanging van een gebrekkig product zoals een pacemaker of een implanteerbare cardioverter-defibrillator „schade veroorzaakt door dood of door lichamelijk letsel” is, waarvoor de producent aansprakelijk is wanneer deze ingreep noodzakelijk is om het gebrek van het betrokken product te verhelpen.

[Zie ook: Strict product liability for recall of medicinal devices - CJEU in Boston Scientific Medizintechnik GmbH \(C-503/13 and C-504/13\) \(European consumer law blog\)](#)

DISCRIMINATIE

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 12 maart 2015 – Zaak C-83/14 – CHEZ Razpredelenie Bulgaria – Grote Kamer – conclusie

Richtlijn 2000/43/EG – Beginsel van gelijke behandeling zonder onderscheid naargelang van ras of etnische afstamming – Indirecte discriminatie – Algemeen en collectief karakter van een maatregel – Stigmatiserende werking – Persoon die niet tot de gediscrimineerde etnische groep behoort, maar eveneens wordt gediscrimineerd (‘discrimination par ricochet’) – Stadsdelen die merendeels door leden van de bevolkingsgroep van de Roma worden bewoond – Plaatsing van elektriciteitsmeters op voor verbruikers niet toegankelijke hoogte – Rechtvaardiging – Bestrijding van fraude en misbruik – Richtlijnen 2006/32/EG en 2009/72/EG – Mogelijkheid voor betrokken eindverbruiker om individueel elektriciteitsverbruik af te lezen

Elektriciteitsmeters worden in een gebied waar veel Roma wonen niet op ooghoogte maar op 6 meter geplaatst. Het doel van de maatregel is het voorkomen van fraude.

A-G: Ook personen die niet tot deze etnische groep behoren, maar wel in dat gebied wonen kunnen zich beroepen op het verbod van discriminatie. Een maatregel waarbij elektriciteitsmeters hoger worden geplaatst dan gebruikelijk kan gerechtvaardigd zijn mits voldaan is aan een aantal voorwaarden.

ENERGIE

ARREST – 26 maart 2015 – Zaak C-596/13 P – Commissie / Moravia Gas Storage – arrest

Hogere voorziening – Interne markt voor aardgas – Verplichting van aardgasondernemingen – Opzetten van een systeem voor de onderhandelde toegang van derden tot gasopslaginstallaties – Besluit van de Tsjechische autoriteiten – Tijdelijke ontheffing voor toekomstige installaties voor ondergrondse gasopslag te Dambořice – Besluit van de Commissie – Bevel tot intrekking van het ontheffingsbesluit – Richtlijnen 2003/55/EG en 2009/73/EG – Toepassing *ratione temporis*

Hof: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie, Globula/Commissie (T-465/11, EU:T:2013:406), wordt vernietigd. De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie.

FINANCIËLE MARKTEN

ARREST – 4 maart 2015 – Zaak T-496/11 – Verenigd Koninkrijk / BCE – persbericht – arrest

Economisch en monetair beleid – ECB – Beroep tot nietigverklaring – Toezichtkader van het Eurosysteem – Voor beroep vatbare handeling – Ontvankelijkheid – Toezicht op betalings- en effectenafwikkelingssystemen – Vereiste dat verrekeningssystemen met een centrale tegenpartij gevestigd zijn in een lidstaat van de eurozone – Bevoegdheid van de ECB

Gerecht: Het door de ECB gepubliceerde toezichtkader van het Eurosysteem, dat bepaalt dat centrale partijen in de eurozone gevestigd moeten zijn, wordt door het Gerecht nietig verklaard. De ECB beschikt niet over de nodige bevoegdheid om een dergelijk vereiste op te leggen aan centrale tegenpartijen die betrokken zijn bij de verrekening van effecten.

ARREST – 11 maart 2015 – Zaak C-628/13 – Lafonta – persbericht – arrest

Onderlinge aanpassing van wetgevingen – Richtlijn 2003/6/EG – Artikel 1, punt 1 – Richtlijn 2003/124/EG – Artikel 1, lid 1 – Voorwetenschap – Begrip ‘informatie die concreet is’ – Potentiële beïnvloeding van de koers van financiële instrumenten in een bepaalde zin

Het gaat om een geding tussen Lafonta en de Autorité des marchés financiers (AMF) betreffende een financiële transactie waarmee Wendel SA, waarvan de raad van bestuur ten tijde van de relevante feiten werd voorgezeten door Lafonta, een aanzienlijke deelneming heeft kunnen verwerven in het kapitaal van de vennootschap Saint-Gobain.

AMF is van mening dat Lafonta de nationale bepalingen inzake de openbaarmaking van voorwetenschap heeft geschonden en heeft een geldboete van 1,5 miljoen euro opgelegd.

Hof: Artikel 1, punt 1, van richtlijn 2003/6/EG en artikel 1, lid 1, van richtlijn 2003/124/EG schrijven niet voor dat informatie enkel als concrete informatie in de zin van deze bepalingen kan worden beschouwd indien daaruit met een voldoende mate van waarschijnlijkheid kan worden afgeleid in welke zin de koers van de betrokken financiële instrumenten mogelijk zal worden beïnvloed zodra zij openbaar zal worden gemaakt.

FISCALE BEPALINGEN

ACCIJNS

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-175/14 – Prankl – arrest

Fiscale bepalingen – Richtlijn 92/12/EEG – Algemene regeling voor accijnsproducten – Heffing van belasting op smokkelwaar – Goederen die tot verbruik zijn uitgeslagen in een lidstaat en zijn vervoerd naar een andere lidstaat – Bepaling van de bevoegde lidstaat – Recht van de lidstaat van doorvoer om belasting te heffen over die goederen

Hof: Wanneer in een lidstaat binnengesmokkelde accijnsgoederen zonder het genoemde geleidedocument worden vervoerd naar een andere lidstaat en daar door de bevoegde autoriteiten worden ontdekt, het de lidstaten van doorvoer niet is toegestaan ook accijns te heffen van de chauffeur van de vrachtwagen die het vervoer heeft uitgevoerd, omdat hij de goederen op hun grondgebied voor commerciële doeleinden voorhanden heeft gehad.

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-553/13 – Statoil Fuel & Retail – arrest

Indirecte belastingen – Accijns – Richtlijn 2008/118/EG – Artikel 1, lid 2 – Aan accijns onderworpen vloeibare brandstof – Belasting op detailverkoop – Begrip ‘specifiek doeleinde’ – Vooraf vastgestelde besteding – Organisatie van het openbaar vervoer op het grondgebied van een stad

Hof: Een belasting op de detailverkoop van aan accijns onderworpen vloeibare brandstof, heeft niet een ‘specifiek doeleinde’ in de zin van de richtlijn, wanneer zij ertoe strekt de organisatie te financieren, van het openbaar vervoer op het grondgebied van het overheidslichaam dat de belasting oplegt, en op dit lichaam de verplichting rust om deze activiteit uit te voeren en te financieren.

BTW

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-479/13 – Commissie / Frankrijk – persbericht – arrest

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-502/13 – Commissie / Luxemburg – persbericht – arrest

Niet-nakoming – Fiscale bepalingen – Btw – Toepassing van een verlaagd tarief – Levering van digitale of elektronische boeken

Hof: Frankrijk en Luxemburg mogen niet een verlaagd Btw-tarief heffen op digitale of elektronische boeken.

Zie ook:

- [Geen laag btw-tarief voor e-books \(taxence\)](#)
- [E-books possibly more expensive in the future for certain European consumers \(European consumer law blog\)](#)
- [HvJ EU: Geen verlaagd btw-tarief op levering digitale of e-books \(IE-forum\)](#)
- [EU court ruling on e-books opens VAT Pandora's Box \(euractiv\)](#)
- [Open letter from the book sector on the CJEU decision on VAT on eBooks in France and Luxembourg, 4 maart 2015](#)
- [France, Germany, Poland, Italy: Joint declaration on VAT for eBooks - 19 March 2015](#)

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 5 maart 2015 – Zaak C-526/13 – Fast Bunkering Klaipėda – conclusie

Btw – Vrijstelling voor de levering van goederen bestemd voor de bevoorrading van schepen voor de vaart op volle zee – Toepasbaarheid op leveringen aan op eigen naam handelende tussenpersonen – Uiteindelijk gebruik van goederen bekend en aangetoond door bewijsmateriaal dat vóór de levering aan de belastingautoriteit is overgelegd

A-G: De Btw-vrijstelling voor goederen voor de bevoorrading van een schip voor de vaart op volle zee, geldt ook voor de leveringen van die goederen door tussenpersonen terwijl duidelijk is dat de betreffende goederen voor de exploitant van het schip bestemd zijn als -kortweg- de tussenpersoon niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk de macht verwerft om als eigenaar over de goederen te gaan beschikken. Als dat wel het geval is dient enkel de transactie waarbij de exploitant van het schip de macht verkrijgt om als een eigenaar over de goederen te beschikken, te worden vrijgesteld van de btw.

ARREST – 12 maart 2015 – Zaak C-594/13 – «go fair» Zeitarbeit – arrest

Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 132, lid 1, onder g) – Vrijstelling voor diensten welke nauw samenhangen met maatschappelijk werk en met de sociale zekerheid – Begrip „organisaties die [...] als instellingen van sociale aard worden erkend” – Uitzendbureau – Terbeschikkingstelling van gekwalificeerd zorgpersoneel – Uitsluiting van de vrijstelling

Hof: Noch gediplomeerd zorgpersoneel dat zijn diensten rechtstreeks ten behoeve van hulpbehoevenden verstrekt, noch een uitzendbureau dat dergelijk personeel ter beschikking stelt van instellingen die zijn erkend als van sociale aard, valt onder het begrip „organisaties die [...] als instellingen van sociale aard worden erkend” in de zin van artikel 132, lid 1, onder g) van Richtlijn 2006/112/EG.

CONCLUSIE A-G WATHELET – 26 maart 2015 – Gevoede zaken C-108/14 en C-109/14 – Larentia en Minerva plus Marenave Schifffahrt – conclusie

Fiscale bepalingen – Gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag – Moedervennootschap (holding) die aan btw onderworpen diensten heeft afgenomen voor het bijeenbrengen van eigen middelen ter financiering van deelnemingen in twee dochterondernemingen waarvoor diezelfde moedervennootschap vervolgens diensten onder bezwarende titel heeft verricht – Nationale regeling volgens welke de fiscale integratie beperkt is tot rechtspersonen die zich financieel, economisch en organisatorisch in een ondergeschikte verhouding bevinden

A-G: Indien de holdingvennootschap zowel aan btw onderworpen handelingen als van deze belasting vrijgestelde handelingen verricht, zal het recht op aftrek van de voldane voorbelasting worden berekend volgens de pro rata-methode van artikel 17, lid 5, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG). Artikel 4, lid 4, tweede alinea, van de zesde richtlijn verzet zich ertegen dat wanneer een lidstaat gebruikt maakt van de bij deze bepaling geboden mogelijkheid, hij de vorming van een btw-groep doet afhangen van de voorwaarde dat alle leden van deze groep rechtspersoonlijkheid bezitten, tenzij deze voorwaarde uit hoofde van voorkoming van misbruik of bestrijding van belastingfraude of -ontwijking is gerechtvaardigd met eerbiediging van het Unierecht, inzonderheid het beginsel van fiscale neutraliteit, hetgeen de verwijzende rechter zal moeten nagaan

Een nationale regeling volgens welke de betrokken entiteiten slechts financieel, economisch en organisatorisch nauw met elkaar verbonden kunnen zijn in de zin van artikel 4, lid 4, tweede alinea, van de Zesde richtlijn (77/388) wanneer tussen de leden van de btw-groep een hiërarchische verhouding bestaat, kan verenigbaar zijn met dat artikel, mits deze voorwaarde noodzakelijk en evenredig is om de doelstellingen van voorkoming van misbruik en bestrijding van belastingfraude en -ontwijking na te streven met eerbiediging van het recht van de Unie, inzonderheid het beginsel van fiscale neutraliteit, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Een belastingplichtige kan zich niet rechtstreeks op artikel 4, lid 4, tweede alinea, van de Zesde richtlijn (77/388) beroepen. Het staat evenwel aan de verwijzende rechter om de nationale wettelijke regeling zoveel mogelijk conform deze bepaling van de Zesde richtlijn uit te leggen

ARREST – 26 maart 2015 – Zaak C-499/13 – Macikowski – arrest

Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde – Evenredigheidsbeginsel en beginsel van fiscale neutraliteit – Belasting over de levering van een onroerend goed in het kader van een gedwongen verkoop bij opbod – Nationale regeling volgens welke de gerechtsdeurwaarder die een dergelijke verkoop ten uitvoer brengt, verplicht is, de btw over een dergelijke handeling te berekenen en te voldoen – Betaling van de koopprijs aan de bevoegde rechtbank, die de te betalen btw dient over te maken aan de gerechtsdeurwaarder – Geldelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van de gerechtsdeurwaarder indien de btw niet wordt voldaan – Verschil tussen de gemeenrechtelijke termijn voor de voldoening van de btw door een belastingplichtige en de aan een dergelijke gerechtsdeurwaarder opgelegde termijn – Onmogelijkheid om de voorbelasting af te trekken

Hof: De artikelen 9, 193 en 199, lid 1, onder g), van richtlijn 2006/112/EG verzetten zich niet tegen een bepaling van nationaal recht die bij de verkoop van een onroerend goed in het kader van een gedwongen tenuitvoerlegging een rechtssubject, namelijk de gerechtsdeurwaarder die deze verkoop heeft verricht, verplicht om de btw die verschuldigd is over de opbrengst van die handeling binnen de gestelde termijn te berekenen, te innen en te betalen.

Het evenredigheidsbeginsel verzet zich niet tegen een bepaling van nationaal recht op grond waarvan een gerechtsdeurwaarder met zijn gehele vermogen aansprakelijk is voor de btw die verschuldigd is over de opbrengst van de verkoop van een onroerend goed in het kader van een gedwongen tenuitvoerlegging, indien hij zijn verplichting tot inning en storting van die belasting niet nakomt, op voorwaarde dat de betrokken gerechtsdeurwaarder in werkelijkheid over alle juridische middelen beschikt om die verplichting na te komen, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

De artikelen 206, 250 en 252 van richtlijn 2006/112 en het beginsel van fiscale neutraliteit verzetten zich niet tegen een bepaling van nationaal recht op grond waarvan de in die bepaling aangewezen betaler het bedrag van de btw moet berekenen, innen en storten dat verschuldigd is over de verkoop van goederen in het kader van een gedwongen tenuitvoerlegging, zonder de voorbelasting te kunnen aftrekken die is betaald vanaf de aanvang van het belastingtijdvak tot aan de datum van inning van de belasting bij de belastingplichtige.

GENEESMIDDELEN

CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 3 maart 2015 – Gevoegde zaken C-544/13 en C-545/13 – Abcur – conclusie

Richtlijn 2001/83/EG – Artikel 3, punt 1 en artikel 3, punt 2 – Geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Begrippen apotheek en reclame – Werkingssfeer van de richtlijnen 2005/29/EG en 2006/114/EG

A-G: Voor de toepassing van artikel 3, punt 1, van richtlijn 2001/83/EG moet in elk afzonderlijk geval een medisch recept voor een bepaalde patiënt aan de bereiding van een geneesmiddel in de apotheek voorafgaan. Van rechtstreekse verstrekking van een geneesmiddel aan een klant is geen sprake indien niet zowel de plaats van bereiding als de plaats van verstrekking onderdeel vormen van dezelfde apotheek.

Het is voor de toepassing van artikel 3, punt 1, of artikel 3, punt 2, irrelevant of er een ander toegelaten geneesmiddel met dezelfde werkzame stof, concentratie en aanbiedingsvorm op de markt is. De werkingssfeer van de richtlijn is beperkt tot de handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten en de richtlijn heeft betrekking op handelspraktijken die rechtstreeks verband houden met het beïnvloeden van beslissingen van de consument over transacties met betrekking tot producten.

Voor het geval het Hof de uitlegging onder 1) en 3) hiervoor niet mocht volgen geef ik het in overweging de resterende vragen als volgt te beantwoorden:

Richtlijn 2006/114/EG is in beginsel van toepassing op reclame voor geneesmiddelen in gevallen waarin richtlijn 2001/83 niet van toepassing is.

De werkingssfeer van de richtlijn is beperkt tot de onderlinge relaties tussen ondernemingen voor zover het misleidende reclame betreft en dat het bepalende criterium is of een voorstelling van zaken is gegeven met het vooropgezette doel de afzet van het betrokken goed te bevorderen.

Zie ook: [Advertising medicinal products \(European consumer law\)](#)

ARREST – 12 maart 2015 – Zaak C-577/13 – Actavis Group en Actavis – arrest

Geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Verordening (EG) nr. 469/2009 – Artikel 3 – Aanvullend beschermingscertificaat – Voorwaarden voor verkrijging van dit certificaat – Geneesmiddelen die gedeeltelijk of volledig dezelfde werkzame stof bevatten – Opeenvolgend in de handel brengen – Samenstelling van werkzame stoffen – Werkzame stof in de vorm van een geneesmiddel met één enkele werkzame stof reeds eerder op de markt gebracht – Voorwaarden voor verkrijging van meerdere certificaten op basis van eenzelfde octrooi – Wijziging van de werkzame stoffen van een basisoctrooi

Hof: Wanneer een basisoctrooi een conclusie bevat voor een product met een werkzame stof die als enige het voorwerp van de uitvinding vormt, waarvoor de houder van dit octrooi reeds een aanvullend beschermingscertificaat heeft verkregen, alsook een latere conclusie voor een product met een samenstelling van deze werkzame stof en een andere substantie, dan staat artikel 3, onder a) en c), van verordening (EG) nr. 469/2009 eraan in de weg dat deze houder een tweede aanvullend beschermingscertificaat voor deze samenstelling verkrijgt.

Zie ook: [HvJEU: Geen tweede ABC voor samenstelling met andere substantie \(IE-forum\)](#)

HANDEL

CONCLUSIE A-G BOT – 26 maart 2015 – Zaak C-511/13 P – Philips Lighting Poland en Philips Lighting / Raad – **Grote Kamer – conclusie**

Hogere voorziening – Dumping – Invoer van geïntegreerde elektronische compacte fluorescentielampen (CFL-i's) uit China, Vietnam, Pakistan en de Filipijnen – Verordening (EG) nr. 1205/2007 – Schade voor een bedrijfstak van de Gemeenschap – Omschrijving van de bedrijfstak van de Gemeenschap – Begrip „groot deel van de totale communautaire productie”

Philips Lighting Poland, een vennootschap naar Pools recht die in haar bedrijf te Piła (Polen) geïntegreerde elektronische compacte fluorescentielampen produceert en ten tijde van de feiten aanzienlijke hoeveelheden daarvan invoerde uit China met het oog op doorverkoop in de Europese Unie, en Philips Lighting BV (Roosendaal), zijn volledig in handen van Koninklijke Philips Electronics NV. Zij komen op tegen EU-antidumpingrechten voor invoer van dergelijke producten uit de Volksrepubliek China, alsmede Vietnam, Pakistan en de Filipijnen.

A-G: De hogere voorziening wordt afgewezen.

HANDVEST GRONDRECHTEN EU

CONCLUSIE A-G WAHL – 12 maart 2015 – Zaak C-497/12 – Gullotta en Farmacia di Gullotta Davide & C. – conclusie

Verzoeken om een prejudiciële beslissing – Bevoegdheid van het Hof – Ontvankelijkheid van de vragen – Feitelijke elementen van het hoofdgeding geheel gesitueerd in de interne sfeer van één lidstaat – Werkings sfeer van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Vrijheid van vestiging – Volksgezondheid – Parafarmaceutische verkooppunten

Gullotta (hierna ook: „verzoeker”) is bevoegd apotheker. Verzoeker komt op tegen een beschikking van het Ministerie van Volksgezondheid waarbij verzoekers aanvraag van een vergunning voor de verkoop van enkel op recept verkrijgbare geneesmiddelen die niet door de SSN worden vergoed, is afgewezen. Verzoeker stelde dat de Italiaanse wet op meerdere punten onverenigbaar is met het EU-recht. Een van de vragen (de tweede) gaat over de toepasselijkheid van artikel 15 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. De derde vraag gaat over de toepasselijkheid van de artikelen 102 [WVEU] en 106 [WVEU].

A-G: Gelet op het voorgaande geef ik het Hof in overweging, de tweede en de derde prejudiciële vraag in zaak C-497/12 niet-ontvankelijk te verklaren.

ARREST – 19 maart 2015 – Zaak C-510/13 – E.ON Földgáz Trade – arrest

Prejudiciële verwijzing – Interne markt voor aardgas – Richtlijn 2003/55/EG – Artikel 25 – Richtlijn 2009/73/EG – Artikelen 41 en 54 – Toepassing ratione temporis – Verordening (EG) nr. 1775/2005 – Artikel 5 – Mechanismen voor capaciteitsallocatie en procedures voor congestiebeheer – Besluit van een regelgevende instantie – Recht van beroep – Beroep ingesteld door een vennootschap die over een vergunning beschikt voor het vervoer van aardgas – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikel 47 – Recht op een effectieve rechterlijke bescherming tegen een besluit van een regelgevende instantie

Hof: Richtlijn 2009/73/EG is niet van toepassing op een beroep dat is ingesteld tegen een vóór het verstrijken van die omzettingstermijn door een regelgevende instantie vastgesteld besluit als in het hoofdgeding, en dat op die datum nog steeds aanhangig was.

Artikel 5 van verordening (EG) nr. 1775/2005 juncto de bijlage bij die verordening, en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de EU verzetten zich tegen een nationale regeling inzake de uitoefening van de beroepsmogelijkheden voor de rechter die bevoegd is om de wettigheid van de handelingen van een regelgevende instantie te toetsen, op grond waarvan in omstandigheden als in het hoofdgeding een marktdeelnemer als E.ON Földgáz Zrt geen procesbevoegdheid heeft om beroep in te stellen tegen een besluit van die instantie inzake de netcode.

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-463/12 – Copydan Båndkopi – arrest

Auteursrecht en naburige rechten – Richtlijn 2001/29/EG – Artikelen 5, lid 2, onder b), en 6 – Reproductierecht – Uitzondering – Kopiëren voor privégebruik – Reproducties vervaardigd met behulp van geheugenkaarten voor mobiele telefoons – Billijke compensatie – Vergoeding voor de dragers – Gelijke behandeling – Terugbetaling van de vergoeding – Minimale schade

Kan de nationale thuiskopievergoeding worden geheven op geheugenkaarten van mobiele telefoons?

Hof: Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29/EG verzet zich niet tegen een nationale regeling die voorziet in een billijke compensatie mits een van de functies van deze dragers, eventueel secundair, de houders ervan in staat stelt deze dragers voor dit doel te gebruiken. In situaties waarin de schade voor de rechthebbenden als minimaal wordt beschouwd, is het mogelijk dat door de terbeschikkingstelling van deze functie geen verplichting ontstaat om deze compensatie te betalen.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29 verzet zich niet tegen een nationale regeling die een vergoeding ter financiering van de billijke compensatie uit hoofde van de uitzondering op het reproductierecht voor kopieën voor privégebruik oplegt voor de levering van dragers die kunnen worden benut voor het vervaardigen van kopieën voor privégebruik, zoals geheugenkaarten voor mobiele telefoons, maar niet voor de levering van bestanddelen die hoofdzakelijk zijn bestemd om kopieën voor privégebruik op te slaan, zoals de interne geheugens van mp3-spelers, mits deze verschillende categorieën (dragere en bestanddelen) niet vergelijkbaar zijn of het verschil in behandeling gerechtvaardigd is.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29 verzet zich niet tegen een nationale regeling die producenten en importeurs die geheugenkaarten voor mobiele telefoons aan handelaren verkopen verplicht de vergoeding ter financiering van de billijke compensatie uit hoofde van de uitzondering op het reproductierecht voor kopieën voor privégebruik te betalen.

Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29, biedt de lidstaten de mogelijkheid om betalingsplichtigen vrij te stellen van de betaling van de billijke compensatie uit hoofde van die uitzondering, op voorwaarde dat de schade voor de rechthebbenden in die gevallen minimaal is. Deze staten zijn bevoegd de drempelwaarde voor die schade vast te stellen.

[Zie ook: HvJ EU: Voor telefoongeheugenkaarten afhankelijk van functie geen billijke thuiskopiecompensatie verschuldigd \(IE-forum\)](#)

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 5 maart 2015 – Zaak C-242/14 – Saatgut-Treuhandverwaltung – conclusie

Communautair kwekersrecht – Verordening (EG) nr. 2100/94 – Artikelen 14 en 94 – Verordening (EG) nr. 1768/95 – Gebruik door een landbouwer van het oogstproduct van een

beschermd plantenras zonder toestemming van de houder van het kwekersrecht – Afwijking van deze bescherming – Landbouwersvoorrecht – Verplichting tot betaling van een billijke vergoeding aan de houder – Termijn waarin moet worden betaald om in aanmerking te komen voor de afwijking – Aanvang en einde van deze termijn

A-G: Een landbouwer mag zonder toestemming van de houder van een kwekersrecht op een beschermd ras gebruik maken van het oogstproduct dat hij door aanplanting op zijn eigen bedrijf van het vermeerderingsmateriaal van dat beschermd ras heeft verkregen, mits hij hem een billijke vergoeding in de zin van dat artikel 14 betaalt binnen een termijn die aanvangt op de datum waarop de landbouwer het oogstproduct daadwerkelijk heeft aangeplant, en afloopt op het einde van het verkoopseizoen waarin dat gebruik plaatsvond.

Zie ook: [Conclusie AG: Billijke kwekersrechtvergoeding betalen tussen aanplanting en einde van verkoopseizoen \(IE-forum\)](#)

CONCLUSIE A-G MENGOZZI – 12 maart 2015 – Zaak C-20/14 – BGW Beratungs-Gesellschaft Wirtschaft – conclusie

Onderlinge aanpassing van de wetgevingen – Merken – Richtlijn 2008/95/EG – Artikel 4, lid 1, onder b) – Aanvullende gronden tot weigering of nietigverklaring – Jonger merk bestaande uit nevenschikking van een lettercombinatie die het woordelement van het oudere merk overneemt en een combinatie van woorden waarvan de beginletters de letters van de lettercombinatie herhalen – Verwarringsgevaar – Beoordelingscriteria

A-G: Er kan bij het publiek gevaar voor verwarring van twee tekens bestaan wanneer er sprake is van dezelfde of soortgelijke waren en diensten, wanneer de lettercombinatie, die het enige woordelement van het oudere teken is, ook voorkomt in het jongere woordteken en daar in nevenschikking staat met een beschrijvende woordcombinatie die bestaat uit woorden waarvan de beginletters overeenkomen met de letters van die lettercombinatie, zodat deze lettercombinatie door het relevante publiek wordt waargenomen als de afkorting van de woordcombinatie waaraan zij is toegevoegd.

Zie ook: [Conclusie AG: Verwarring mogelijk bij lettercombinatie die afkorting van andere nevenschikte, beschrijvende woordcombinaties vormt \(IE-forum\)](#)

ARREST – 19 maart 2015 – Zaak C-182/14 P – MEGA Brands International / BHIM – arrest

Hogere voorziening – Gemeenschapsmerk – Verordening (EG) nr. 207/2009 – Artikel 8, lid 1, onder b) – Aanvraag tot inschrijving van het gemeenschapswoordmerk MAGNEXT – Oppositie door de houder van het oudere nationale woordmerk MAGNET 4 – Verwarringsgevaar

Hof: Punt 4 van het dictum van het arrest van het Gerecht van de Europese Unie Mega Brands/BHIM – Diset (MAGNEXT) (T-604/11 en T-292/12, EU:T:2014:56) wordt vernietigd. De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie.

ARREST – 17 maart 2015 – Zaak T-611/11 – Spa Monopole / OHMI - South Pacific Management (Manea Spa) – arrest

Gemeenschapsmerk – Aanvraag tot inschrijving van het gemeenschapswoordmerk Manea Spa – Oppositie door de houder van het oudere Benelux merk SPA en LES THERMES DE SPA – Weigeringsgronden – Artikel 8, lid 2, onder b, en lid 5 van Verordening (EG) nr. 207/2009

Het Belgische Spa Monopole, houder van de woordmerken "SPA" en "Les Thermes de Spa" komt op tegen de inschrijving als gemeenschapsmerk van Manea Spa (Frans Polynesië).

Gerecht: Beslissing van het OHMI in de gevoegde zaken R 1176/2010-1 et 1886/2010-1) wordt vernietigd.

ARREST – 27 maart 2015 – Zaak C-314/12 - UPCTelekabel Wien - arrest

Prejudiciële verwijzing – Harmonisatie van wetgevingen – Auteursrecht en naburige rechten – Informatiemaatschappij – Richtlijn 2001/29/EG – Website waarop cinematografische

werken voor publiek beschikbaar worden gesteld zonder toestemming van houders van naburig rechten – Artikel 8, lid 3 – Begrip ‘tussenpersonen wier diensten door derde worden gebruikt om inbreuk te maken op auteursrechten of naburige rechten’ – Internetprovider – Beschikking voor internetprovider houdende verbod om zijn klanten toegang tot website te verschaffen – Afweging van grondrechten

Zie ook: [‘Juist evenwicht’ in de praktijk – De toelaatbaarheid van internetblokkades volgens het Hof van Justitie in UPC Telekabel Wien \(blog chavannes.net\)](#)

ARREST – 26 maart 2015 – Zaak C-279/13 – C More Entertainment – arrest

Harmonisatie van de wetgevingen – Auteursrecht en naburige rechten – Richtlijn 2001/29/EG – Informatiemaatschappij – Harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten – Artikel 3, lid 2 – Live-uitzending van een sportevenement op een website

Het gaat om een link op een website die gratis toegang geeft tot uitzendingen in de vorm van streaming van ijshockeymatches (waar echter een exclusief recht op rust). De Zweedse regeling kent een ruimer exclusief recht toe dan de richtlijn.

Hof: Artikel 3, lid 2, van richtlijn 2001/29/EG verzet zich niet tegen een nationale regeling waarin het uitsluitende recht van omroeporganisaties als bedoeld in artikel 3, lid 2, onder d), wordt uitgebreid tot mededelingen aan het publiek waarvan sprake zou kunnen zijn bij live-uitzendingen van sportevenementen op internet, zoals de in het hoofdgeding aan de orde zijnde mededelingen, mits een dergelijke uitbreiding de bescherming van het auteursrecht onverlet laat.

Zie ook: [HvJ EU: Ruimere bescherming mededeling aan het publiek \(IE-forum\)](#)

ARREST – 25 maart 2015 – Zaak T-378/13 – Apple and Pear Australia en Star Fruits Diffusion / OHMI - Carolus C. (English pink) – arrest

Gemeenschapsmerk – Oppositieprocedure – Aanvraag voor gemeenschapswoordmerk English pink – Ouder gemeenschapswoordmerk PINK LADY en oudere gemeenschapsbeeldmerken Pink Lady – Motiveringsplicht – Zorgvuldigheidsplicht – Beslissing van een rechtbank voor het gemeenschapsmerk – Geen gezag van gewijsde

Gerecht: De beslissing van de vierde kamer van beroep van het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt (merken, tekeningen en modellen) (BHIM) van 29 mei 2013 (zaak R 1215/2011-4) wordt vernietigd. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

CONCLUSIE A-G WAHL – 24 maart 2015 – Zaak C-125/14 – Iron & Smith – conclusie

Merken – Inschrijving van een nationaal merk dat gelijk is aan of overeenstemt met een ouder gemeenschapsmerk – Bekend gemeenschapsmerk – Geografische en economische reikwijdte van bekendheid

A-G: Voor de toepassing van artikel 4, lid 3, van richtlijn 2008/95/EG kan het – afhankelijk van het specifieke merk dat als bekend wordt omschreven, en dus afhankelijk van het betrokken publiek – volstaan dat een gemeenschapsmerk bekend is in één lidstaat, die niet de staat hoeft te zijn waarin een beroep wordt gedaan op die bepaling. Dienaangaande zijn de beginselen die in de rechtspraak zijn ontwikkeld voor het vereiste van normaal gebruik van een merk, niet relevant om vast te stellen of er sprake is van bekendheid in de zin van artikel 4, lid 3, van de richtlijn.

Wanneer het oudere gemeenschapsmerk niet bekend is in de lidstaat waarin een beroep wordt gedaan op artikel 4, lid 3, van de richtlijn, moet worden aangetoond dat een commercieel relevant gedeelte van het relevante publiek in die lidstaat een verband zal leggen met het oudere merk om te bewijzen dat zonder geldige redenen ongerechtvaardigd voordeel is getrokken uit of afbreuk is gedaan aan het onderscheidend vermogen of de reputatie van het gemeenschapsmerk in de zin van die bepaling. In dat verband is de sterkte van het oudere merk een belangrijk element bij het bewijs van een dergelijke associatie.

Zie ook: [Conclusie AG: Bekend merk kan volstaan met bekendheid in een lidstaat \(IE-forum\)](#)

JUSTITIELE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 3 maart 2015 – Zaak C-681/13 – Diageo Brands – Nederlandse zaak – Hoge Raad - conclusie

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen – Gronden voor weigering – Schending van de openbare orde van de aangezochte staat – Openbare orde van de Unie – Beslissing van een rechterlijke instantie van een andere lidstaat die strijdig is met het merkenrecht van de Unie – Handhaving van intellectuele-eigendomsrechten – Richtlijn 2004/48/EG – Gerechtskosten

Diageo, gevestigd te Amsterdam, is rechthebbende op het merk “Johny Walker”. Zij brengt whisky van dit merk in Bulgarije op de markt door middel van een plaatselijke exclusieve importeur. Simiramida is een Bulgaarse onderneming die alcoholica verkoopt. Zij heeft Johny Walker whisky uit Georgië ingevoerd, zonder toestemming van Diageo. Die heeft beslag laten leggen op de partij. De Bulgaarse rechters hebben dit beslag nietig verklaard, omdat het ging om whisky van buiten de EER. Partijen zijn het erover eens dat de beslissing van de Bulgaarse rechters in strijd is met het Unierecht. Simiramida heeft 10 miljoen euro schade gevorderd van Diageo voor het onrechtmatige beslag. Diageo is niet in beroep gegaan, omdat het van oordeel was dat dat zinloos was. Simiramida vordert thans uitvoering op grond van de EU-regels in Nederland. Volgens Diageo is de beslissing van de Bulgaarse rechter in strijd met de Nederlandse openbare orde: de uitvoering van het Bulgaarse vonnis zou op onaanvaardbare wijze botsen met de Nederlandse rechtsorde.

A-G: Het feit dat een beslissing die in de staat van herkomst is gegeven strijdig is met het recht van de EU, rechtvaardigt niet dat deze beslissing in de aangezochte staat niet wordt erkend op grond dat zij strijdig is met de openbare orde van deze staat. Een loutere onjuiste opvatting van het nationale recht of van het Unierecht zoals die welke aan de orde is in het hoofdgeding kan, aangezien zij geen kennelijke schending oplevert van een rechtsregel van essentieel belang in de rechtsorde van de aangezochte staat, namelijk geen grond vormen voor een weigering om de beslissing te erkennen op basis van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001. De rechter van de aangezochte staat moet wanneer hij nagaat of sprake is van een eventuele kennelijke schending van de openbare orde ten gevolge van de schending van fundamentele regels van het recht van de Unie, rekening houden met het feit dat degene die zich tegen de erkenning van de beslissing in de aangezochte staat verzet, niet de in de staat van herkomst beschikbare rechtsmiddelen heeft aangewend.

Zie ook:

- [Conclusie AG: Weigering erkenning beslissing vanwege openbare orde in aangezochte lidstaat \(IE-forum\)](#)
- [Szpunar AG in Diageo confirms narrow window for refusal of recognition and enforcement \(GAVL\)](#)

MEDEDINGING

ARREST – 19 maart 2015 – Zaak C-286/13 P – Dole Food en Dole Fresh Fruit Europe / Commissie – arrest

Hogere voorziening – Mededinging – Mededingingsregelingen – Europese bananenmarkt – Coördinatie bij de vaststelling van de referentieprijzen – Motiveringsplicht – Motivering achteraf – Te late indiening van bewijsstukken – Rechten van de verdediging – Beginsel van equality of arms – Beginselen die van toepassing zijn op de vaststelling van de feiten – Onjuiste opvatting van de feiten – Beoordeling van de bewijzen – Marktstructuur – Verplichting van de Commissie om aan te geven welke aspecten van de informatie-uitwisseling een mededingingsbeperkende strekking hebben – Bewijslast – Berekening van de geldboete – Inaanmerkingneming van de verkopen van dochterondernemingen die niet betrokken zijn bij de inbreuk – Dubbeltelling van tweemaal verkochte bananen

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

Zie ook: [Bananas cartel, exchange of information and restriction by object \(EU litigation\)](#)

MILIEU

ARREST – 4 maart 2015 – Zaak C-534/13 – Fipa Group e.a. – persbericht – arrest

Artikel 191, lid 2, VWEU – Richtlijn 2004/35/EG – Milieuaansprakelijkheid – Nationale regeling op grond waarvan de overheid eigenaars van verontreinigde terreinen, die niet hebben bijgedragen tot deze verontreiniging, niet kan gelasten om preventie- en herstelmaatregelen uit te voeren, en die slechts voorziet in de verplichting tot vergoeding van de door de overheid uitgevoerde maatregelen – Verenigbaarheid met het beginsel dat de vervuiler betaalt, het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen en het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden

Hof: Nationale regeling op grond waarvan de overheid de eigenaar van verontreinigde terreinen, die niet hebben bijgedragen tot deze verontreiniging, niet kan gelasten om preventie- en herstelmaatregelen uit te voeren is in overeenstemming met EU-recht. De lidstaat kan bepalen dat die eigenaar de kosten voor de door de bevoegde instantie uitgevoerde maatregelen slechts dient te vergoeden tot maximaal de marktwaarde van het terrein zoals vastgesteld na de uitvoering van die maatregelen.

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 12 maart 2015 – Zaak C-81/14 – Nannoka Vulcanus Industries – conclusie

Milieu – Luchtverontreiniging – Richtlijn 1999/13/EG – Beperking van de emissie van vluchtige organische stoffen – Gebruik van organische oplosmiddelen bij bepaalde werkzaamheden en in bepaalde installaties – Verplichtingen die gelden voor bestaande installaties – Verlenging van de overgangperiode

A-G: De exploitant van installaties waar voor het product een constant gehalte aan vaste stof kan worden aangenomen, wanneer de vervangingsproducten met weinig of geen oplosmiddelen nog in ontwikkeling zijn, moet voor de uitvoering van zijn reductieprogramma in beginsel extra tijd krijgen in afwijking van het in bijlage II B, punt 2, eerste alinea, onder i), van richtlijn 1999/13/EG opgenomen tijdschema.

SOCIALE ZEKERHEID

ARREST – 19 maart 2015 – Zaak C-266/13 – Kik – **Nederlandse zaak – Hoge Raad arrest**

Sociale zekerheid – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen – Onderdaan van een lidstaat, die aldaar woonachtig is en die zijn werkzaamheden in loondienst verricht aan boord van een onder de vlag van een andere derde staat varende pijpenlegger – Werknemer die eerst werkt voor een in Nederland gevestigde onderneming en nadien voor een in Zwitserland gevestigde onderneming – Arbeid die achtereenvolgens boven het continentaal plat van een derde staat, in internationale wateren en boven het continentaal plat van een aantal lidstaten wordt verricht – Personele werkingssfeer van die verordening – Vaststelling van de toe te passen wetgeving

Kik, een Nederlander, heeft in dienst van een Zwitserse werkgever arbeid verricht op een schip (een zgn. pijpenlegger) varend onder Panamese vlag. Deze arbeid heeft tussen 3 juni 2004 en 31 december 2004 deels plaatsgevonden boven respectievelijk het continentaal plat van Nederland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Spanje en daarnaast deels in de territoriale wateren van Australië alsmede op open zee. Gedurende de volledige periode is Kik wat betreft inkomstenbelasting belastingplichtig geweest in Nederland. De Hoge Raad stelt het Hof vragen over richtlijn 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkende en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, meer bepaald over Titel II omtrent de territoriale reikwijdte van deze richtlijn. De Raad wil onder meer weten of de richtlijn van toepassing is op een geval als het onderhavige, waarbij de werkzaamheden deels boven het continentaal plat van de EU hebben plaatsgevonden en deels daarbuiten.

Hof: Een werknemer die, zoals Kik, onderdaan is van een lidstaat, waarin hij woont en waarin over zijn inkomsten belasting wordt geheven, die op verschillende plekken op de wereld, met name boven het continentaal plat van een aantal lidstaten, werkt op een onder de vlag van een derde staat varende pijpenlegger, die voorheen werkzaam was voor een in zijn woonstaat gevestigde onderneming maar van werkgever is veranderd en thans werkt voor een in Zwitserland gevestigde onderneming, doch blijft wonen in dezelfde lidstaat en blijft varen op hetzelfde schip, valt binnen de personele werkingsfeer van verordening nr. 1408/71, in de versie zoals gewijzigd en bijgewerkt bij verordening nr. 118/97, zoals gewijzigd bij verordening nr. 307/1999, valt.

De onderdaan van een lidstaat of van de Zwitserse Bondsstaat, welke staat voor de toepassing van deze verordening wordt gelijkgesteld met een lidstaat, die buiten het grondgebied van de Unie, daaronder begrepen boven het continentaal plat van een lidstaat, arbeid in loondienst verricht aan boord van een schip dat vaart onder de vlag van een derde staat, maar die in dienst is van een op het grondgebied van de Zwitserse Bondsstaat gevestigde onderneming, is onderworpen aan de wetgeving van de vestigingsstaat van zijn werkgever. Indien evenwel, in omstandigheden als die aan de orde in het hoofdgeding, de toepassing van die wetgeving volgens die verordening zou leiden tot aansluiting bij een stelsel van vrijwillige verzekering of ertoe zou leiden dat de betrokkene bij geen enkel stelsel van sociale zekerheid is aangesloten, is deze onderdaan onderworpen aan de wetgeving van zijn woonstaat.

STAATSSTEUN

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-667/13 – Banco Privado Português en Massa Insolvente do Banco Privado Português – arrest

Staatssteun – Staatsgarantie voor een lening – Besluit 2011/346/EU – Vragen over de geldigheid – Ontvankelijkheid – Artikel 107, lid 1, VWEU – Motivering – Ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten – Artikel 107, lid 3, onder b), VWEU – Ernstige verstoring in de economie van een lidstaat

ARREST – 19 maart 2015 – Zaak C-672/13 – OTP Bank – arrest

Staatssteun – Artikel 107, lid 1, VWEU – Begrip ‚staatssteun‘ – Woonsubsidies die vóór de toetreding van Hongarije tot de Europese Unie zijn verleend aan bepaalde groepen gezinnen – Afwikkeling van de subsidies door kredietinstellingen in ruil voor een staatsgarantie – Artikel 108, lid 3, VWEU – Maatregel die niet vooraf bij de Europese Commissie is aangemeld – Onrechtmatigheid

Hof: De garantie die de Hongaarse Staat betreffende subsidies ter bevordering van de toegang tot huisvesting, uitsluitend aan de kredietinstellingen heeft verleend, is op het eerste gezicht een „steunmaatregel van de staat” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Het is echter de taak van de verwijzende rechter om meer in het bijzonder te beoordelen of een dergelijke garantie een selectieve maatregel is. Als de verwijzende rechter oordeelt dat gaat om een „steunmaatregel van de staat” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, dan moet die garantie worden aangemerkt als een nieuwe steunmaatregel, en dus worden aangemeld bij de Europese Commissie.

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 17 maart 2015 – Zaak C-39/14 – BVVG – conclusie

Staatssteun – Programma tot privatisering van voor landbouw- en bosbouwdoeleinden gebruikte percelen en gebouwen in de nieuwe Duitse deelstaten – Nationale wettelijke regeling die de verkoop van landbouwgrond onderwerpt aan goedkeuring – Wet agrarisch grondverkeer (Grundstücksverkehrsgesetz) – Weigering tot goedkeuring van koopovereenkomst met betrekking tot perceel, die naar aanleiding van openbare inschrijvingsprocedure is gesloten met de meest biedende – Overeengekomen prijs in geen verhouding tot verkeerswaarde van perceel – Methode voor de vaststelling van de waarde van perceel – Kwalificatie als ‚staatssteun’

A-G: Artikel 107 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een regel van nationaal recht die een tot de overheid te rekenen instelling verbiedt in het kader van een openbare inschrijving een landbouwperceel te verkopen aan de hoogste bidder wanneer een ernstige onevenredigheid bestaat tussen het hoogste bod en de waarde van het perceel, slechts dan niet als steunmaatregel kan worden aangemerkt indien deze waarde de marktwaarde zoveel

mogelijk benadert, hetgeen met name inhoudt dat bij de taxatie ervan rekening wordt gehouden met de prijzen die bij de inschrijving zijn geboden.

CONCLUSIE A-G WATHELET – 26 maart 2015 – Zaak C-89/14 – A2A – conclusie

Staatssteun – Beschikking tot terugvordering van onrechtmatige staatssteun – Methode van renteberekening bij deze terugvordering – Verordening (EG) nr. 794/2004 – Artikel 11 – Samengestelde rente – Artikel 13 – Datum van inwerkingtreding – Nationale wetgeving die verwijst naar bepalingen van verordening (EG) nr. 794/2004 die de toepassing van samengestelde rente voorschrijven – Bepalingen die ratione temporis niet van toepassing zijn op de terugvorderingsbeschikking – Algemene beginselen van Unierecht

A-G: Artikel 14 van verordening (EG) nr. 659/1999, de artikelen 9, 11 en 13 van verordening (EG) nr. 794/2004 en de algemene beginselen van Unierecht verzetten zich niet tegen een nationale regeling die met betrekking tot de terugvordering van staatssteun naar aanleiding van een beschikking van de Commissie bepaalt dat de rente wordt berekend met toepassing van samengestelde rente.

TARIEFINDLING

ARREST – 4 maart 2015 – Zaak C-547/13 – Oliver Medical – arrest

Verordening (EEG) nr. 2658/87 – Gemeenschappelijk douanetarief – Tariefindeling – Gecombineerde nomenclatuur – Tariefposten 8543, 9018 en 9019 – Apparaten die werken met behulp van laserstralen en ultrasone trillingen, alsook hun onderdelen en toebehoren

Hof: Bij de tariefindeling (posten 9018, 9019, of 8543) moet rekening worden gehouden met alle relevante gegevens van het concrete geval, waaronder het gebruik waarvoor de producten in kwestie volgens de producent dienen, alsook de omstandigheden en de plaats van het gebruik ervan.

VENNOOTSCHAPPEN

ARREST – 5 maart 2015 – Zaak C-343/13 – Modelo Continente Hipermercados – arrest

Regeling voor fusies van naamloze vennootschappen – Richtlijn 78/855/EEG – Fusie door overname – Artikel 19 – Gevolgen – Overgang van alle activa en passiva van de overgenomen vennootschap op de overnemende vennootschap – Inbreuk die de overgenomen vennootschap vóór de fusie heeft gemaakt – Vaststelling van de inbreuk bij bestuurlijk besluit na die fusie – Nationaal recht – Overgang van de aansprakelijkheid voor inbreuken van de overgenomen vennootschap – Toelaatbaarheid

Hof: Het Verdrag betreffende fusies van naamloze vennootschappen moet aldus worden uitgelegd dat een “fusie door overname” tot gevolg heeft dat de boete die na die fusie is opgelegd voor inbreuken op het arbeidsrecht door de overgenomen vennootschap, wordt overgedragen op.

VERBLIJFSRECHT

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 19 maart 2015 – Zaak C-153/14 – K en A – **Nederlandse zaak – Raad van State 1 en Raad van State 2 - persbericht – conclusie**

Richtlijn 2003/86/EG – Gezinshereniging – Derdelanders – Artikel 7, lid 2 – Integratievoorwaarden – Aantonen van basiskennis van de officiële taal en de samenleving

K is Azerbeidjaanse en heeft aan aanvraag ingediend voor verblijf in Nederland bij haar echtgenoot. Wegens haar gezondheidstoestand kan zij het Nederlandse inburgeringsexamen in het buitenland niet afleggen. A is Nigeriaanse en wil bij haar echtgenoot in Nederland verblijven. Zij kan het inburgeringsexamen niet afleggen wegens psychische problemen.

A-G: De gezinshereniging van echtparen waarvan beide partners derdelanders zijn, kan in beginsel ervan afhankelijk worden gesteld dat degene die zich bij zijn echtgenoot wil voegen, met goed gevolg een examen over taal- en maatschappijkennis aflegt. In geval van onredelijkheid of van bijzondere omstandigheden moet evenwel in individuele gevallen

vrijstelling van het examen mogelijk zijn. Bovendien mogen de eventuele kosten van het examen niet dermate hoog zijn dat zij een belemmering voor de uitoefening van het recht op gezinshereniging vormen.

Zie ook: [Inburgeringsexamen voor derdelanders in beginsel toegestaan](#) (ECER nieuwsbericht)

VERZEKERINGEN

ARREST – 26 maart 2015 – Zaak C-556/13 – Litaksa – arrest

Verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven – Richtlijn 90/232/EEG – Artikel 2 – Onderscheid in het bedrag van de verzekeringspremie naar het grondgebied waarop het voertuig aan het verkeer deelneemt

Hof: Een premie die varieert naargelang het verzekerde voertuig bestemd is om uitsluitend op het grondgebied van de lidstaat waar het gewoonlijk is gestald dan wel op het gehele grondgebied van de Europese Unie deel te nemen aan het verkeer, beantwoordt niet aan het begrip „één enkele premie” in de zin van artikel 2 van Richtlijn 90/232/EEG.

VRIJ VERKEER

VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN (ART.56)

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 10 maart 2015 – Zaak C-593/13 – Rina Services e.a. – **Grote Kamer** – conclusie

Artikelen 49 VWEU, 51 VWEU, 52 VWEU en 56 VWEU – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Werkzaamheden ter uitoefening van het openbaar gezag – Richtlijn 2006/123/EG – Artikel 14 – Artikel 16 – Vennootschappen belast met de certificering van ondernemingen die voldoen aan de wettelijke voorwaarden voor het uitvoeren van openbare werken – Nationale regeling volgens welke de statutaire zetel van die vennootschappen zich op het nationale grondgebied moet bevinden – Openbare orde en openbare veiligheid

A-G: Artikel 16 van richtlijn 2006/123/EG staat in de weg aan een nationale bepaling volgens welke de statutaire zetel van een onderneming die certificeringsdiensten wil verrichten zich moet bevinden op het grondgebied van de lidstaat waar de diensten worden afgenomen. De certificeringsactiviteiten die worden verricht door de „certificeringsinstellingen” houden geen rechtstreeks en specifiek verband met de uitoefening van het openbaar gezag.

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 19 maart 2015 – Gevoegde zaken C-25/14 en C-26/14 – UNIS en Beaudout Père en Fils – conclusie

Artikel 56 VWEU – Vrij verrichten van diensten – Beginsel van gelijke behandeling en non-discriminatiebeginsel – Transparantieplichting – Werkingssfeer van deze verplichting – Nationale collectieve overeenkomsten – Stelsel van aanvullende vergoeding – Aanwijzing door de sociale partners van één verzekeringsorgaan voor het beheer van dit stelsel – Algemeenverbindendverklaring van dit stelsel voor alle werknemers en werkgevers in de betrokken bedrijfstak bij ministerieel besluit

A-G: De naleving van de uit artikel 56 VWEU voortvloeiende transparantieplichting vormt een dwingende voorafgaande voorwaarde voor het recht van een lidstaat om een collectieve overeenkomst die het beheer van een ten behoeve van de werknemers ingevoerd verplicht stelsel van aanvullende voorzorg aan één, door de sociale partners gekozen marktdeelnemer toevertrouwt, voor alle ondernemingen van een bedrijfstak algemeen verbindend te verklaren.

VRIJ VERKEER VAN PERSONEN (ART. 20 VWEU)

CONCLUSIE A-G WAHTELET – 26 maart 2015 – Zaak C-67/14 – Alimanovic – **Grote Kamer** – persbericht – conclusie

Verordening (EG) nr. 883/2004 – Richtlijn 2004/38/EG – Burgerschap van de Unie – Gelijke behandeling – Burgers van de Unie die in een andere lidstaat verblijven en geen werknemer meer zijn – Wetgeving van een lidstaat die deze personen uitsluit van bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties

In deze zaak, die in het verlengde ligt van de Dano-zaak, over het zogenaamde “uitkeringstoerisme”, wordt het Hof een aantal vragen voorgelegd over de Duitse wettelijke regeling volgens welke Unieburgers die zich als werkzoekenden in Duitsland bevinden, anders dan Duitsers, een sociale uitkering ter waarborging van de bestaanszekerheid, zonder uitzondering wordt ontzegd. Het gaat daarbij om Unieburgers die het verblijfsrecht uitsluitend genieten om werk te zoeken en het is irrelevant of er een band met Duitsland bestaat.

A-G: Burgers van de Unie die zich verplaatsen naar een lidstaat waarvan zij niet de nationaliteit bezitten om aldaar werk te zoeken, mogen worden uitgesloten van bepaalde sociale uitkeringen. Wanneer de betrokkene daar reeds arbeid heeft verricht, mogen dergelijke uitkeringen hem evenwel niet automatisch, zonder individueel onderzoek worden geweigerd.

Zie ook:

- [Benefits for unemployed EU citizens: the CJEU may complicate David Cameron's renegotiation strategy \(EU law analysis\)](#)
- [Rechtsfragen und Herausforderungen bei der Inanspruchnahme der sozialen Sicherungssysteme durch Angehörige der EU-Mitgliedstaaten \(bmas.de\)](#)
- [Ook bijstandsuitkering voor EU-burger die na ontslag werk zoekt \(ECER nieuwsbericht\)](#)

VRIJ VERKEER VAN WERKNEMERS (ART. 45 VWEU)

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 5 maart 2015 – Zaak C-9/14 – Kieback – **Nederlandse zaak** – Hoge Raad - conclusie

Vrij verkeer van werknemers – Gelijke behandeling van ingezetenen en niet-ingezetenen – Inkomstenbelasting – Werknemer die op jaarbasis niet zijn gehele of nagenoeg gehele belastbaar inkomen in de lidstaat waar hij werkzaam, maar niet woonachtig was, heeft verworven – Persoonlijke en gezinssituatie van de betrokken werknemer – Aftrek van hypotheekrente voor een eigen woning gedurende een deel van een belastingjaar waarin de werknemer zijn gehele of nagenoeg gehele belastbaar inkomen in de werkstaat heeft verworven – Werknemer die gedurende dat jaar naar een niet-lidstaat verhuist

Kieback is Duitser, woonde in Duitsland maar was werkzaam in het AZ Maastricht. Na zijn emigratie naar de VSA is hij niet meer belastingplichtig in Duitsland of Nederland. In het jaar dat hij in Nederland werkte had hij geen recht op aftrek van negatieve inkomsten uit zijn eigen woning. Volgens het EU-recht (arrest Renneberg) eist het vrij verkeer van werknemers dat, wanneer een werknemer nagenoeg geheel zijn vermogen verwerft in de werkstaat, hij daar ook recht heeft op aftrek. Vraag is echter of dat ook het geval is bij emigratie, wanneer dus het belang naar een nieuwe werkstaat verschuift en op jaarbasis niet meer ten minste 90 procent van zijn inkomen in de werkstaat onderworpen is.

A-G: Artikel 39 EG (thans artikel 45 VWEU) staat in de weg aan een nationale regeling krachtens welke een buitenlandse belastingplichtige die zijn inkomen gedurende de eerste drie maanden van het belastingjaar in een lidstaat verwerft en vervolgens in een andere staat gaat wonen en werken, niet kan kiezen om in de loop van dat jaar achtereenvolgens als binnenlandse en buitenlandse belastingplichtige te worden behandeld en zodoende de hypotheekrente voor een eigen woning die kan worden toegerekend aan deze eerste drie maanden in aftrek te brengen, indien deze keuzemogelijkheid beschikbaar is voor een belastingplichtige die gedurende de eerste drie maanden van het belastingjaar in deze lidstaat woonde en werkte en vervolgens voor de rest van het belastingjaar in een andere staat is gaan wonen en werken. De omstandigheid dat de buitenlandse belastingplichtige in de loop van het belastingjaar in een niet-lidstaat in plaats van een lidstaat is gaan wonen en werken, is niet van belang voor het antwoord op de eerste prejudiciële vraag.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de "Databank verwijzingsuitspraken EU". Deze databank is te vinden in Porta Iuris via "Uitspraken zoeken", onder "jurisprudentieverzamelingen". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#). Zie ook de [Wiki Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

VRAGEN UIT NEDERLAND EN BELGIE

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse en Belgische rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

AANBESTEDING

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – 27 maart 2015 – Hoge Raad – verwijzing ECLI:NL:HR:2015:757

Aanbestedingsrecht - Kort geding- Ernstige beroepsfout inschrijver - Facultatieve uitsluitingsgrond art. 45 lid 3 Bao en art. 45 lid 2 - Richtlijn 2004/18/EG – Evenredigheid - beginselen van gelijke behandeling en transparantie - Uitleg art. 45 Richtlijn 2004/18/EG - Omvang rechterlijke toetsing beslissing aanbestedende dienst.

Verzet Unierecht zich tegen nationale verplichting voor aanbestedende diensten om uitsluiting vanwege ernstige beroepsfout te toetsen op evenredigheid?

FISCALE BEPALINGEN

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIË – Zaak C-48/15 ING International – 23 oktober 2014 (datum binnen EU-Hof: 10 maart 2015) - Cour d'appel de Bruxelles – verwijzing ECLI:2015:XX:692

Verzoekster, een beleggingsinstelling naar Luxemburgs recht, heeft een vordering ingediend tot terugbetaling van de jaarlijkse belasting op collectieve beleggingsinstellingen (ICB's) over 2006. Deze belasting wordt sinds 1993 geheven van Belgische ICB's volgens het wetboek successierechten, maar sinds 2004 is de werkingssfeer uitgebreid naar in België actieve buitenlandse ICB's. Niet-aangifte of niet of te laat betalen kan leiden tot uitsluiting van het recht tot het plaatsen van deelnemingen in België. Verzoekster heeft wel ingediend en

betaald maar betwist de rechtmatigheid van de belasting. Zij stelt schending van Richtlijn 69/335, de vrijheid van kapitaalverkeer en het vrij verrichten van diensten.

De verwijzende rechter constateert dat ongeacht de kwalificatie de rechtspraak van het HvJEU overeind blijft dat de lidstaten, ondanks het feit dat de directe belastingen niet tot de bevoegdheidsfeer van de EG/EU behoren, verplicht zijn hun bevoegdheden in overeenstemming met het EU-recht uit te oefenen. Hij wijst ook op arresten in andere belastingzaken, zoals C-513/03 over successierechten en C-1/93 Halliburton over overdrachtsbelasting onroerende goederen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIË – Zaak C-68/15 X – Grondwettelijk Hof - (datum binnen EU-Hof: 25 maart 2015) - verwijzing

Verzoekster (buitenlandse vennootschap X) vordert vernietiging van bepalingen van een Belgische wet waarmee Belgische vennootschappen en buitenlandse vennootschappen met een Belgische inrichting vanaf 2014 worden onderworpen aan een afzonderlijke aanslag in de vennootschapsbelasting ('Fairness tax'). Deze nieuwe aanslag is van toepassing indien, in hetzelfde belastbaar tijdperk, dividenden worden uitgekeerd en het fiscale resultaat van de onderneming geheel of gedeeltelijk wordt verminderd met de aftrek voor risico kapitaal en/of met overgedragen fiscale verliezen. Verzoekster stelt schending van de Belgische Grondwet, van VWEU artikel 49, met name het daaruit voortvloeiende vrije keuzerecht in rechtsvorm, en Richtlijn 2011/96. Verweerder stelt dat de situatie van een vaste inrichting van een buitenlandse vennootschap en die van een dochteronderneming van een buitenlandse onderneming niet vergelijkbaar zijn. Hij bestrijdt verschil in behandeling en schending van het legaliteitsbeginsel. Volgens de rechtspraak van het HvJEU is hier ook geen sprake van bronheffing omdat niet aan de daarvoor in Richtlijn 2011/96 gestelde voorwaarden is voldaan. Het gaat hier om een afzonderlijke aanslag.

INTELLECTUELE EIGENDOM

PREJUDICIËLE VERWIJZING – BELGIË – zaak C-57/15 United Video Properties – (datum binnen EU-Hof: 13 maart 2015) – Hof van Antwerpen – verwijzing ECLI:2015:XX:692

Verzoekster is een in de VS geregistreerd bedrijf, verweerder is de in België gevestigde vennootschap NV Telenet. Verzoekster is eigenaar van een octrooi verleend op 27 maart 2008 voor systemen en werkwijzen voor het opslaan van data op servers in een media-op-aanvraagafgiftesysteem. Zij dagvaart verweerder in juni 2011 wegens inbreuk op haar octrooi en eist onder meer staking op straffe van een dwangsom en publicatie van het dispositief van de uitspraak. In april 2012 wordt de zaak nietig verklaard wegens niet voldoen aan de nieuwe voorwaarde omdat verzoekster tevens een zaak voert bij de High Court in Londen over hetzelfde octrooi. Daar wordt in juli 2014 nietigheid uitgesproken op grond van gebrek aan uitvinderswerkzaamheid. Verzoekster heeft vervolgens afstand gedaan van haar hoger beroep in onderhavige zaak.

De verwijzende rechter moet oordelen over de nu nog voorliggende vraag betreffende de kostenbegroting tussen partijen. In het vonnis van april 2012 is bepaald dat verzoekster aan verweerder € 11.000,00 aan proceskosten dient te vergoeden. In beroep wordt dit door verweerder verhoogd naar ruim € 225.000,00 voor advocaatkosten en kosten betaald aan de octrooigemachtigde. Het eerste bedrag is het maximum dat op grond van Belgische wetgeving kan worden verhaald. Verweerder stelt dat de vaststelling van een plafond in de Belgische regeling in strijd is met artikel 14 van Richtlijn 2004/48. De verwijzende rechter vraagt zich af of de Belgische regeling niet leidt tot verschil in behandeling van winnende procespartijen, en stelt vragen over de uitleg van artikel 14 van de Handhavingsrichtlijn.

LUCHTVAART

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – 11 maart 2015 - Raad van State - persbericht RvS – ECLI:NL:RVS:2015:699 KLM – ECLI:NL:RVS:2015:697 Royal Air Maroc

Enkele passagiers hebben compensatie gevraagd op grond van verordening 261/2004 van KLM en Royal Air Maroc voor vertraging. Dit wordt geweigerd. Ze willen nu via de staatssecretaris de compensatie door een luchtvaartmaatschappij afdwingen. De RvS is van oordeel dat dit niet kan, omdat passagiers en luchtvaartmaatschappijen een

vervoerovereenkomst hebben gesloten, en hun relatie wordt beheerst door het civiele recht. Geweigerde compensatieverzoeken zouden moeten worden voorgelegd aan de civiele rechter. Bovendien zijn de bestuursrechtelijke sanctiemogelijkheden van de staatssecretaris "weinig effectief" om betaling van een financiële compensatie door een luchtvaartmaatschappij te bewerkstelligen. De RvS wil nu weten of de Europese verordening Nederland verplicht om te regelen dat de staatssecretaris maatregelen kan treffen in elk individueel geval waarin een verzoek om compensatie bij vertraging of annulering van de vlucht niet wordt gehonoreerd.

TARIEFDELING

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – Hoge Raad, 13 maart 2015, verwijzing ECLI:NL:HR:2015:553

Tariefdeling van een zogenoemde videomultiplexer die binnen een gesloten beveiligings- of bewakingssysteem wordt aangesloten op camera's, brandmelders en/of inbraaksensoren, daarvan afkomstige beelden en geluiden kan verwerken en beelden kan weergeven op aangesloten beeldmonitoren. Wanneer opgenomen beelden of geluiden daartoe aanleiding geven, kan de videomultiplexer een waarschuwingssignaal in de vorm van een e-mail afgeven. Douanerechten; posten 8517, 8521, 8531 en 8543 van de GN; aantekeningen 2 en 3 op afdeling XVI van de GN;

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – Hoge Raad, 13 maart 2015, verwijzing ECLI:NL:HR:2015:558

Tariefdeling van een na de bewerking van sojaschroot verkregen product (een soja-eiwitconcentraat), dat geschikt is om te worden gebruikt als bestanddeel van mengvoer voor zeer jonge kalveren. Bindende tariefinlichting; posten 2304, 2308 en 2309 van de GN.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – Gerechtshof Amsterdam, 12 februari 2015 - verwijzing ECLI:NL:GHAMS:2015:680, zaak C-91/15 Kawasaki

Voor de voertuigen van Kawasaki is een bindende tariefinlichting (hierna: BTI) afgegeven voor post 87032011 (voertuigen personenvervoer). Na een lange procedure, inclusief een prejudiciële bij het HvJEU (zaak C-15/05) worden de goederen ingedeeld in posten 8701 90 11 (landbouwtractors maximaal 18 Kw) en 90 20 (landbouwtractors meer dan 18 Kw). Door publicatie van verordening 1051/2009 zijn de toen afgegeven BTI's ongeldig geworden. Er worden nieuwe BTI's aangevraagd en afgegeven voor post 8701 90 90 (andere terreinvoertuigen). Het geschil gaat dus over de laatste twee cijfers. Volgens de Inspecteur zijn de voertuigen vergelijkbaar met de voertuigen uit punt 2 van de bijlage bij verordening 1051/2009 en vallen daarom onder 90 90. Door de afwezigheid van een aftakas, hydraulische hef-inrichting of een lier zouden de voertuigen niet kunnen worden ingedeeld onder 9011 en 9020. Belanghebbende is van mening dat verordening 1051/2009 niet geldig is. Het HvJEU verklaart in zaak C-15/05 voor recht dat de voertuigen van Kawasaki moeten worden ingedeeld onder 870190 en dat het Hof Amsterdam de indeling moet maken naar motorvermogen. Het Hof leidt hieruit af dat de voertuigen gekwalificeerd worden als landbouwtractors en tractoren voor de bosbouw, daar enkel voor deze categorie een nadere postverdeling geldt naar motorvermogen. De Europese Commissie is bevoegd om de inhoud van een tariefpost te verduidelijken, doch niet om deze te wijzigen. De vraag is of de Europese Commissie, met het bepaalde in verordening 1051/2009 – waaruit volgt dat de voertuigen dienen te worden ingedeeld onder GN-onderverdeling 8701 90 90 – haar bevoegdheid heeft overschreden, zodat deze verordening ongeldig is. Het Hof stelt de volgende prejudiciële vraag: *"Is Verordening (EG) nr. 1051/2009 van de Commissie van 3 november 2009 tot indeling van bepaalde goederen in de nomenclatuur, geldig?"*

VERBLIJFSRECHT

PREJUDICIËLE VERWIJZING – NEDERLAND – 16 maart 2015 - Centrale Raad van Beroep – persbericht CRvB - Verwijzing ECLI:NL:CRVB:2015:665

Het verzoek gaat over acht moeders, zonder verblijfsvergunning, die niet de Nederlandse nationaliteit of de nationaliteit van een EU-land hebben (derdelander). De moeders hebben allemaal een kind met de Nederlandse nationaliteit, omdat de kinderen een Nederlandse vader hebben. In alle zaken leefde de vader niet (meer) in gezinsverband samen met het

kind en de moeder. De vaders waren nog wel in meer of mindere mate in beeld. In alle gevallen kwam de dagelijkse zorg voor het kind neer op de moeder.

De Raad stelt de vraag of deze moeders aan het Europese recht een verblijfsrecht kunnen ontlenen. In dat geval hebben zij mogelijk recht op bijstand of kinderbijslag. Het Hof heeft eerder geoordeeld dat het in strijd met het Europese recht kan zijn om een ouder/derdelander een verblijfsrecht te weigeren in het land waar zijn kinderen verblijven en waarvan die kinderen ook de nationaliteit hebben. Dit is het geval wanneer de kinderen door de weigering van het verblijfsrecht aan de ouder/derdelander feitelijk worden verplicht niet alleen het land waarvan zij staatsburger zijn te verlaten, maar ook de EU (arrest Ruiz Zambrano). In die situatie zouden de kinderen immers met de ouder/derdelander moeten vertrekken naar het land van herkomst.

De Centrale Raad van Beroep vraagt het Hof nu onder welke voorwaarden moet worden aangenomen, dat het Nederlandse kind zich in een situatie bevindt dat het feitelijk wordt verplicht niet alleen Nederland, maar ook de EU als geheel te verlaten. Is hiervoor bepalend dat het kind voor zijn dagelijkse en daadwerkelijke zorg afhankelijk is van de moeder (die een derdelander is) of dient rekening te worden gehouden met andere omstandigheden, zoals het feit dat er nog een vader in beeld is die in Nederland mag verblijven en voor het kind zou kunnen zorgen? Een vraag is ook of de moeder in dat geval aannemelijk moet maken dat de vader de zorg voor het kind niet op zich kan nemen.